

Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στο περιβάλλον της Βασιλείας II

Το νέο εποπτικό πλαίσιο

Νίκος Ζαγορήσιος, MBA, CFA

Διευθυντής, Διεύθυνση Θεμάτων
Capital Management & Τραπεζικής
Εποπτείας, Alpha Bank

Εποπτικό περιβάλλον για τις Τράπεζες

- Ίδια κεφάλαια που πρέπει να καλύπτουν τους κινδύνους
- Αξιολόγηση με βάση την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων
- Τα απαιτούμενα εποπτικά κεφάλαια επηρεάζουν την τιμολόγηση προϊόντων & υπηρεσιών

Εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας I

- Ίδια κεφάλαια
- Κίνδυνος αγοράς
- Πιστωτικός κίνδυνος
- Εποπτικά όρια :
Δείκτης κεφαλαίων / σταθμισμένο ενεργητικό > 8 %

Βασιλεία I – Πιστωτικός κίνδυνος

- Κύριο κριτήριο η ύπαρξη καλύμματος
 - Δεσμευμένες καταθέσεις, εγγύηση δημοσίου → 0 %
 - Εγγύηση Τραπέζης → 20 %
 - Κατοικίες, εμπορικά ακίνητα → 50 %
 - Λοιπά καλύμματα, ακάλυπτες χορηγήσεις → 100 %



Βασιλεία II – Μία νέα προσέγγιση

Δείκτης >
8 %

Πιστωτικός κίνδυνος
Διαβαθμίσεις, πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD), ζημίες δεδομένης της αθέτησης (LGD)

Τεχνικές μείωσης του κινδύνου
Καλύμματα, εγγυήσεις

Μεθοδολογίες πιστωτικού κινδύνου
Τυποποιημένη, εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB): (θεμελιώδης, εξελιγμένη)

Λειτουργικός κίνδυνος
Αξιολόγηση διαδικασιών, δείκτες κινδύνου, μεθοδολογίες

Πυλώνας I, II, III

Αλλαγές με τη Βασιλεία II

- Τρεις πυλώνες εποπτείας
- Αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο
- Κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον λειτουργικό κίνδυνο
- Πρώτη εφαρμογή του νέου πλαισίου :
«με στοιχεία του 2007»

Βασιλεία II – Πιστωτικός κίνδυνος

Υπολογισμός σταθμισμένου ενεργητικού :

- Τυποποιημένη μέθοδος
- Θεμελιώδης μέθοδος των εσωτερικών διαβαθμίσεων (PD Τράπεζα, LGD 45 %)
- Εξελιγμένη μέθοδος των εσωτερικών διαβαθμίσεων (PD, LGD Τράπεζα)

Τυποποιημένη μέθοδος

Έμφαση πάλι στα καλύμματα

- Δάνεια καλυμμένα με κατοικίες ($LTV < 75 \%$) :
στάθμιση 35 % (αντί 50 % της Βασιλείας I)
- Μικρές επιχειρήσεις (όριο $< € 1$ εκατ.) :
στάθμιση 75 % (αντί 100 %)
- Καθυστερημένες οφειλές:
στάθμιση 100% ή 150 % (αντί 100 %)

Μέθοδος των εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB)

- Η στάθμιση των κινδύνων γίνεται με κριτήρια :

- Την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) που υπολογίζεται ανά βαθμίδα διαβάθμισης
- Την ζημία δεδομένης της αθέτησης (LGD) που καθορίζεται κύρια από τα καλύμματα

Κατηγοριοποίηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων

- Τυποποιημένη μέθοδος : Λιανική τραπεζική περιλαμβάνει ανοίγματα < € 1 εκατ.
- Μέθοδος εσωτερικών διαβαθμίσεων :
 - Λιανική τραπεζική : ανοίγματα < € 1 εκατ.
 - Μικρομεσαίες επιχειρήσεις : ετήσιες πωλήσεις < € 50 εκατ.
- Ευνοϊκότερη στάθμιση σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις

Εφαρμογή της μεθόδου των εσωτερικών διαβαθμίσεων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

- Βάσει του σχετικού αλγορίθμου οι κεφαλαιακές απαιτήσεις αυξάνονται με :
 - Τη ζημία από την αθέτηση υποχρέωσης (LGD)
 - Την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD)
 - Τη ληκτότητα του ανοίγματος
 - Τις ετήσιες πωλήσεις

Λειτουργικός κίνδυνος

- Μέθοδος του βασικού δείκτη

Σύνολο λειτουργικών εσόδων x 15 %

- Τυποποιημένη μέθοδος (ανά επιχειρηματικό τομέα)
έσοδα x : 18 % (Επενδυτικές δραστηριότητες)
15 % (Μεγάλες επιχειρήσεις)
12 % (Λιανική τραπεζική)
- Εξελιγμένη μέθοδος – Στατιστικές μέθοδοι

Επιβάρυνση Χορηγήσεων (α)

(Αγνοώντας απομειώσεις, λειτουργικό κίνδυνο & κόστος)

Παραδοχές : Δείκτης : 8 % , Απόδοση κεφαλαίων : 20 %

π.χ. € 1.000.000 x 100 % (στάθμιση) x 8 % x 20 % = € 16.000,

€ 16.000 / € 1.000.000 = 1,6 %

Δάνειο ακάλυπτο > € 1 εκατ.	1,6 % (στάθμιση 100 %)
Δάνειο ακάλυπτο < € 1 εκατ.	1,2 % (στάθμιση 75 %)
Δάνειο καλυμμένο με κατοικίες (LTV < 75 %)	0,56 % (στάθμιση 35 %)

Επιβάρυνση Χορηγήσεων (β)

(Αγνοώντας απομειώσεις, λειτουργικό κίνδυνο & κόστος)

Παραδοχές : Δείκτης : 8 % , Απόδοση κεφαλαίων : 20 %

π.χ. € 1.000.000 x 100 % (στάθμιση) x 8 % x 20 % = € 16.000,

€ 16.000 / € 1.000.000 = 1,60 %

Δάνειο προς μικρομεσαία επιχείρηση PD= 2 %, LGD = 45 % , Λ=2 χρόνια, Π= € 25 εκατ.	1,6 % (στάθμιση 100 %)
Δάνειο προς μικρομεσαία PD= 1 %, LGD = 45 % , Λ=2 χρόνια, Π= € 25 εκατ.	1,28 % (στάθμιση 80 %)
Δάνειο προς μικρομεσαία επιχείρηση PD= 2 %, LGD = 22,5 % , Λ=2 χρόνια, Π= € 25 εκατ.	0,8 % (στάθμιση 50 %)
Δάνειο προς μεγάλη επιχείρηση PD=2 % , LGD=45 % , Λ=2 χρόνια	1,84 % (στάθμιση 115 %)

Καθυστερημένες οφειλές (α)

- Ορισμός ουσιαστικής καθυστέρησης (materiality level)
 - > 90 ημερών
 - 5 % της δόσης για τα τοκοχρεωλυτικά
 - 2 % του ορίου για ανοικτούς αλληλόχρεους
- Η κατηγοριοποίηση μίας οφειλής ως καθυστερημένης επιβαρύνει την Τράπεζα :
 - Αυξημένες προβλέψεις
 - Αυξημένες κεφαλαιακές απαιτήσεις
 - Επιβάρυνση δεικτών (π.χ. NPL δείκτης)

Καθυστερημένες οφειλές (β)

Η Ελληνική αγορά εμφανίζεται να έχει περισσότερες καθυστερήσεις από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, όπως επισημαίνεται και από την Τράπεζα της Ελλάδος

Τιτλοποίηση δανείων μικρομεσαίων επιχειρήσεων

- Σημαντικό ποσοστό δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι ανακυκλούμενης μορφής μέσω αλληλόχρεων λογαριασμών
- Περιορισμοί από την Βασιλεία II στην απελευθέρωση κεφαλαίων από την τιτλοποίηση των εν λόγω δανείων

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ (α)

- Οικονομικά ορθότερες μέθοδοι υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων
- Σταδιακή υιοθέτηση των πιο εξελιγμένων μεθόδων από τις τράπεζες
- Τα εσωτερικά μοντέλα διαβάθμισης γίνονται τα επίσημα “εργαλεία” υπολογισμού των εποπτικών κεφαλαίων. Ταυτόχρονα θα αυξάνονται οι απαιτήσεις για πελατειακά δεδομένα.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ (β)

- Οι διαβαθμίσεις που διακρίνουν μεταξύ “καλών” και λιγότερο “καλών” εταιριών θα καθορίζουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Η ενιαία αντιμετώπιση της Βασιλείας I δεν ισχύει πλέον.
- Μέσω των καλυμμάτων και των εγγυήσεων, θα μπορούν να μειωθούν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις.
- Η συναλλακτική συμπεριφορά (π.χ. καθυστερήσεις, ρυθμίσεις) θα επηρεάζουν σημαντικά τις κεφαλαιακές απαιτήσεις αλλά και τις ειδικές προβλέψεις

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ (Υ)

- Οι μεγάλες επιχειρήσεις αναμένεται να έχουν καλύτερες διαβαθμίσεις από τις μικρομεσαίες. Από άποψη κεφαλαιακών απαιτήσεων αυτό αντισταθμίζεται από τους σχετικούς αλγόριθμους που καθορίζουν μικρότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις μικρομεσαίες.

Συμπεράσματα

- Εντός του 2007 η Βασιλεία II θα αποτελεί το νέο πλαίσιο εποπτείας
- Ο τρόπος υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων αλλάζει σημαντικά
- Την τιμολόγηση προϊόντων και υπηρεσιών θα επηρεάζουν σημαντικά, πλέον του λειτουργικού κόστους και των ειδικών προβλέψεων, τα απασχολούμενα κεφάλαια που πλέον θα διαφέρουν για διαφορετικούς αντισυμβαλλόμενους